

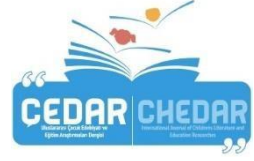

Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

Cilt: 7, Sayı:1, 2024, Sayfa: 14- 26

International Journal of Children's Literature and
Education Researches

Volume:7, Number:1, 2024, Page: 14- 26

Tevfik Fikret'in Şermin Adlı Eserinde Çocuk Ruhu ve Eğitsellik

Nagihan KORKUTATA*

Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye

Geliş Tarihi / Submitted: 15 / 05 / 2024

Kabul Tarihi / Accepted: 22 / 05 / 2024

Özet: Tevfik Fikret, Servet-i Fünun topluluğunun önde gelen isimlerindedir. Güçlü bir edebi sezgiye sahip olan (Şahin, 2021) şair, aynı zamanda öğretmendir. Çocuklar için "Şermin" adlı şiir kitabını yazmıştır. Çocuk psikolojisinden faydalanarak kaleme aldığı bir eserdir. Okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özelliklerinden hareketle kaleme alınmıştır. Çocuklara bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlar kazandırmaya yönelik olan Şermin; edebiyatımıza yansıyan ilk eğitsel şiir kitabıdır. Şairin çocuk psikolojisine ilişkin bir çalışma yaparak çalışmasını okul öncesi çocuğun konuşma, oyun, heyecan ve faaliyetlerine ilişkin belirli davranış kalıplarıyla eşitlemesi; çocuk ruhuna verdiği önemle ilgilidir. Bu çalışma, edebiyatımızdaki ilk örnek olması açısından büyük önem taşımaktadır. Tevfik Fikret, çocuğun duygusal ve sosyal etkileşimini, çocuğun ruh-beden gelişimine paralel olarak ele almıştır. Çocuk psikolojisi ve pedagoji aracılığıyla da onun ruh ve beden bütünlüğünü dengelemiştir. Böylece eser, şairin Servet-i Fünun Dönemi'nde çocukların eğitsel düşünme biçimini göz önünde bulundurarak Haluk'un Defteri'nden geliştirdiği "yeni insan tipi" fikrine duyduğu özlemi uygulama alanına taşımaya başardığı eseri olmuştur. Şair, yazdığı öğütü şiirlerle "yeni insan tipi" arzusunu devam ettirmiştir. Çocuklar için sade dille yazılmış olan bu manzumeler, Türk edebiyatına Şermin adlı eserle girmeyi başarmış; en önemli dönem olan çocukluk dönemini terbiye ederek çocuk ruhuna uygun imgeler barındırmıştır. Bu şiirlerde duygu planı, tabiata alaka, çocuk ruhu, çocuk bilimi, estetik duygu ve eğitsellik ön plandadır. Çocuğun eğitsel düşünme biçimine uygunluk gösteren temalar seçilmiştir. Şiirler, çocuğun duygusal ve sosyal etkileşimini dengeleyen, aynı zamanda sağlıklı bir birey olması yolunda ona kılavuzluk eden eğitsel öğretilerdir. Şair, güzel huylu ve ruh sağlığı yerinde olan "yeni insan tipi" arzusu için temel faaliyetleri denge içinde sürdürebilen çocukların yetişmesine edebiyat aracılığıyla rehberlik etmeyi öngörmüştür. Çalışmanın amacı, Şermin adlı eseri çocuk ruhu ve eğitsellik açısından değerlendirmek; Fikret'in öngörüsünü açıklamak ve eleştirel düşünme becerisini geliştirmeye yönelik rasyonel tutumunu incelemektir. Araştırmanın sonuçları, "yeni insan tipi"ni geliştirmek isteyen şairin bildiklerini aktarma şeklini göstermek ve kazanımların neler olduğunu açıklamaktır. İncelenen eserde çocuklara bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlar kazandıran şiirlerdeki bulgular açıklanmış; eser-devir muhakemesi yapılmıştır. Yazarın şahsiyeti, eserleriyle münasebeti ve Şermin'de duygu planı çalışmanın temel izleklerini oluşturmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Tevfik Fikret, çocuk şiirleri, Şermin, eğitsellik, çocuk ruhu

Abstract: Tevfik Fikret is one of the leading figures of the Servet-i Fünun community. The poet, who has a strong literary intuition (Şahin, 2021), is also a teacher. He wrote a book of poetry called "Şermin" for children. It is a work written by making use of child psychology. It was written based on the developmental characteristics of preschool children. Şermin, which aims to provide children with cognitive, affective and kinesthetic behaviours, is the first educational poetry book reflected in our literature. The fact that the poet makes a study on child psychology and equates his work with certain behaviour patterns related to the speech, play, excitement and activities of preschool children is related to the importance he attaches to the child's psyche. This work is of great importance as it is the first example in our literature. Tevfik Fikret dealt with the emotional and social interaction of the child in parallel with the child's soul-body development. Through child psychology and pedagogy, he balanced the holism of his soul and body. Thus, the work was the work in which the poet succeeded in carrying his longing for the idea of "new human type", which he developed from Haluk'un Defteri by considering the educational thinking of children in the Servet-i Fünun Period, to the field of practice. The poet continued his desire for a "new human type" with his exhortative poems. These verses, written in simple language for children, succeeded to enter Turkish literature with the work titled Şermin and contained images

*Yüksek Lisans Öğrencisi, 0000-0002-6962-1089, nagihankorkutata12@gmail.com

suitable for the child's soul by educating the most important period, childhood. In these poems, emotion plan, interest in nature, child spirit, child science, aesthetic feeling and education are at the forefront. Themes suitable for the child's educational way of thinking have been chosen. The poems are educational teachings that balance the emotional and social interaction of the child and at the same time guide him to become a healthy individual. The poet envisaged to guide the upbringing of children who can maintain basic activities in balance for the desire of a "new human type" with a good temperament and good mental health through literature. The aim of the study is to evaluate Şermin in terms of children's spirit and education, to explain Fikret's prediction and to examine his rational attitude towards developing critical thinking skills. The results of the research are to show the way the poet, who wants to develop the "new human type", conveys what he knows and to explain what the achievements are. The findings in the poems that provide children with cognitive, affective and kinesthetic behaviours in the examined work are explained and a work-representation reasoning is made. The personality of the author, his relationship with his works and the emotional plan in Şermin constitute the main themes of the study.

Keywords: Tevfik Fikret, child's poem, Şermin, educationality, child spirit

Giriş

Servet-i Fünun döneminde çocuklar için sade dille yazılmış manzumelere pek rastlanmamaktadır. Çocuklar için hece vezniyle öğütler hazırlayan ilk şair, Mehmet Tevfik Fikret'tir. Çocuk psikolojisini çok iyi bilen Fikret; çocuklara bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlu davranışlar kazandırmak amacıyla Şermin adlı şiir kitabını yazmıştır. Bu eser; tabiata karşı alaka uyandıran, çocuklara çalışkanlığı öven, çocuğun hayal gücünü destekleyen hikâye formundaki şiirlerden oluşarak Fikret'in "yeni insan tipi"ne duyduğu özlemi ortaya koymaktadır. Fikret, gençliğin toplumdaki yerini önemseyerek "eğitsel iletiler"i şiirlerine yansıtan ilk şairdir. Şiirlerinde psikolojik ve pedagojik açıdan çocuk gelişimine uygunluk gösteren öğütler yer almaktadır. "980-1037 yılları arasında yaşayan büyük Türk hekimi İbni Sina, çocuk psikolojisi ve pedagoji aracılığıyla çocuğun ruh ve beden arasındaki paralel gelişimini sağlama yanlısıdır. İbni Sina'ya göre, organik faaliyetleri denge içinde sürdürülen bir çocuğun ileride güzel huylu, yani ruh sağlığı yerinde bir birey olması doğal bir gelişme olarak beklenmelidir" (Yavuzer, 2006, s.18) Tevfik Fikret'in beklentisi ve çabası bu düşünceye uygunluk göstermektedir. Makalenin amacı, şairin beklentisinin şairi nasıl harekete geçirdiğini açıklamaktır.

Şair Mehmet Tevfik Fikret, 24 Aralık 1867'de İstanbul'un Kadırga semtinin Bostanâli Mahallesi'nde doğar. Babası Hüseyin Bey Defterdarlık'ta tevkîlik, mutasarrıflık, Meclis üyeliği görevlerinde bulunmuş; Hüseyin Bey'in babası Ahmet Ağa, kendisini zamanın en iyi okullarından biri olan İrfanî Rüştüyesi'nde okutmuştur. Bitirince önce Defterdarlık'ta, sonra Pertevniyal Valide Sultan Vakfı'nda görev almıştır. Tevfik Fikret'in annesi, Refia Hanımdır. Anne ve babası, Osmanlı'ya sığınmış Sakızlı Rumlardır. Annesi Hicaz'da koleradan öldüğünde Fikret henüz 12 yaşındadır. Fikret'in çocukluğu, okul çağı ve hassas kişiliği yaratım sürecini etkilemiştir.

Fikret'in öncüsü olduğu Servet-i Fünun Dönemi, Avrupaî Türk edebiyatının 19. yüzyılın son yıllarındaki yoğun batılılaşma çabasının gösterildiği bir akımı temsil eder. Recaizade Mahmud Ekrem önderliğinde Servet-i Fünun dergisi etrafında toplanan gençler, bu sanatın temelini oluşturarak Fransız edebiyatını referans alır. Servet-i Fünun edebiyatının ortaya çıkış şekli ise oldukça karmaşıktır. Ortak amiller bir araya gelerek edebi topluluğun üslubunu şekillendirir. Mehmet Kaplan bu amilleri;

- politik ve sosyal durum
- nesil
- tesadüf ve birleşme
- cephe teşekkülü
- şahsiyetler

şeklinde açıklar. Bu gelişmeyi topluluğun yeni bir ifade tarzı arayışına girdiğinin belirtisi olarak yorumlar. Bu arayışta, duygularını olduğu gibi ifade etmek en temel istekleri; üslup endişesi ise ortak çekinceleridir (Kaplan, 2017).

Tevfik Fikret, edebiyat tarihinde çokça tartışılan bir şahsiyettir. Fikirleri, melankolisi ve trajedisinden doğmuştur. Onun beden yapısı ve psikolojisi arasında bir anlaşma vardır. Hassas, çekingen, ürkek ve titizdir. Kaplan, Tevfik Fikret'in mizacını;

- a. Hiperestezi (aşırı duyarlılık)
- b. Otizm (içine kapanma)

olarak sınıflandırmıştır. Fikret'i mutlu eden şey; güzel şekil, güzel manzara, güzel dekor, güzel resimdir. Tevfik Fikret'in eserleriyle münasebeti, şiirlerindeki duygu planını etkilemiştir. Fikret'in kişiliği ve ruh hali, eserlerindeki en belirleyici unsurlardır. Onun kişiliği ve eserleri kendi içinde bir bütünlük oluşturmuştur.

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Araştırmanın amacı, eğitsel düşünme biçimini ilk kez şiire yansıtan şair Mehmet Tevfik Fikret'in, çocuklar için kaleme aldığı "Şermin" adlı şiir kitabındaki eğitsel yönlere dikkat çekmektir. Araştırmanın önemi, edebiyatta ilk kez pedagojik ve psikolojik unsurlar içeren, çocuk ruhuna

uygunluk gösteren şiirlerin açık bir şekilde tartışılarak incelenmesidir.

Araştırma Problemleri

Tevfik Fikret'in çocuklar için kaleme aldığı Şermin adlı kitapta duygu planı ve eğitsellik nasıl işlenmiştir?

Şiirlerde psikolojik ve pedagojik ifadeler nasıl yer verilmiştir?

Şiirler, çocuk gelişimine uygunluk göstermekte midir?

Şairin eserleriyle münasebeti, Şermin'in duygu planını nasıl etkilemiştir?

Şiirlere hâkim olan tema nedir?

Yöntem

Araştırmanın Türü

Bu araştırma, literatür taraması yaparak hedef belirleme odaklı ilerlemiş; sistematik bir bilimsel bilgi elde etme sürecinden geçmiştir. Birbirini izleyen ve etkileyen adımlardan meydana gelmektedir. "Bilimsel bilgi elde etme süreci olarak tanımlanabilen bilimsel araştırma ya da kısaca araştırma, birbirini izleyen ve etkileyen adım ya da etkinliklerden oluşan sistematik bir süreçtir. Bu süreç ya da süreci oluşturan etkinlikler dizisinin literatürde, farklı boyutlar ya da başlıklar altında tanımlandığı bilinmektedir [...] Buna göre bir araştırma, beş adımdan ya da etkinlikten oluşmaktadır. Sosyal bilimler açısından bakıldığında araştırmanın başlangıç noktası, sosyal ilişkilerdir. İlişki kavramı, araştırma için başlangıç noktası olarak bir koşul ya da olay hakkındaki fikirleri gösterir. Bu fikirler, bir kuramdan, önceki araştırma bulgularından ya da günlük yaşantıdan esinlenebilir. Gerçekte araştırmacının cevabını aradığı sorular ya da test edeceği hipotezler, bu fikirleri yansıtmaktadır" (Büyüköztürk, 2014, s.1,2). Öncelikle bu fikirleri yansıtan hipotezler arasında en uygulanabilir olanı seçilmiş; ardından "alternatif hipotez" yöntemi kullanılmıştır. Araştırma konusu mantıksal, istatistiksel ve ampirik hipotez kullanımına uygun olmadığı için istatistiksel veriye dayandırılmadığı; "...daha önce formüle edilmiş hipotezdeki değişiklikler nedeniyle ortaya çıktı" (Doğanay, 2018). Yapılan gözlemlerin geçerli ve güvenilir olmasına özen gösterildi. Elde edilen bulgular, olaylar ya da kavramlar arasındaki ilişkiyi anlaşılır kılarak yeni araştırmalara zemin hazırladı.

Veri Kaynakları, Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Verilerin elde edilmesinde izlenen yöntem, ilk adım olarak literatür taraması yapıp çocuk gelişimine odaklanan bilimsel makalelerin incelenmesini sağlamak; ardından konuya temel bir odak hazırlayarak belirlenen odak noktasından hareketle teorik temellerin şekillendirdiği bir analiz yapmaktır.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan çalışmaların hareket noktaları ve yöntemleri çalışmaya katkı sağlayacağından ilgili makaleler, yüksek lisans ve doktora çalışmaları incelenmiş; YÖK Ulusal Tez Merkezi taranmıştır. Arama yaparken eğitsellik, çocuk ruhu, pedagoji, psikoloji anahtar sözcükleri kullanılmıştır. Pedagojik ve psikolojik araştırmaların, edebiyatla ortaklık gösteren çalışmalar olmasına dikkat edilmiştir. Ardından çocuk eğitimi hakkında yazılan eserler incelenmiştir.

Araştırmada, inceleme sonucu elde edilen veriler yorumlanmıştır. Araştırmanın içeriği analiz edilmiştir. Araştırma, belli bir süre sonra tekrar okunarak gözden geçirilmiş, araştırma yaparken uzman kişinin görüşlerine başvurulmuştur.

Bulgular

Ağustos Böceği ve Karınca

Tevfik Fikret'in Rübâb-ı Şikeste'ye alınan şiirleri, hayata karşı iyi duygular barındıran, aşk heyecanlarının yer aldığı, tabiat güzelliklerinin güzel görünüşünü yansıtan şiirleridir. Şiirleri aynı zamanda doğanın canlılığını resmetmektedir. Tarih-i Kadim ve Bir Lahza-i Teahhür; Rübâb-ı Şikeste'ye alınan şiirlerin aksine, Tevfik Fikret'in kin duyduğu yılların şiirleridir.

Rübâb'ın Cevabı'nda, Meşrutiyet'in ilanı ile gelen ümitli bir Fikret vardır. Halûk'un Defteri ve Şermin'de ise öğüt veren bir Tevfik Fikret'le karşılaşılır. Şermin'de, çocuk ruhu ve eğitsellik ön plana çıkar. Şair, okul öncesi dönem ve okul çağındaki çocuklara çalışkanlığı över.

Onlara çocuksu bir duyarlılıkla yaklaşır. Çocuksu Duyarlılıkla Yaklaşım; “Şairin duyarlığına saf, önyargısız, çocuk hayret ve hayranlığının egemen olduğu bir yaklaşım türü. Buna naif gerçekçilik de denir. Yani çocuksu gerçekçilik ve buna bağlı olarak dünyaya, olaylara küçük bir çocuğun görüşü ve bakışıyla yaklaşmak. Öğrenilmiş bilgilerin, değer yargılarının ve ideolojik bilincin ışığında değil de varlığı ve dünyayı olduğu gibi, saf hâliyle algılamak. Aslında aşağı yukarı her şair, dünyaya bir başına bırakılmış ve etrafına şaşkın şaşkın bakarak içinde bulunduğu ortamı anlamaya ve anlamlandırmaya çalışan saf, acemi bir çocuk gibidir” (Çetin, 2019, s.5). Şair Tefik Fikret, olaylara küçük bir çocuğun görüşüyle bakmaktadır. Ağustos Böceği ve Karınca şiiri buna örnektir. Şiirde çalışmanın önemi; masalın eğitici yönü aracılığıyla, çocuk ruhuna uygun bir biçimde ifade edilmiştir. Çalışmayan çocuğun hangi durumlarla karşı karşıya kalacağı mesajını taşımaktadır. Şiirin temelinde çalışkanlığa övgü yer alır.

“...aç mısınız? Ya o kadar
Uzun, güzel günler oldu;
O günlerde ne yaptınız?
Böcek inler: -Açız! Açız!
Bakın, benzim nasıl soldu;
O günlerde gülen, öten
Sazla sözle eğlenen ben
Bugün bakın ne haldeyim...”
(Fikret,1965, s.54)

Umacı

Tefik Fikret’e göre, çocuğu korkutarak eğitmek sakat bir düşüncedir. Çağdaş olmak, boş inançlara düşüncede yer vermemeyi gerektirir. Görerek, yaşayarak öğrenen çocuk; cine, cadıya, öcüye, şeytana inanmaz. Eleştirel düşünme becerisi kazanır. Şiirin amacı, çocuğa göstererek öğretmektir.

Fikret, Şermin’deki Umacı şiirinde; etkin, yaratıcı, yeni insan tipini yaratma uğraşı içindedir. Arzuladığı yeni insan tipi; cine, cadıya, öcüye ve şeytana inanmaz. Düşünerek hareket etmeye, rasyonel olmaya özen gösterir.

“...Ne cadı, ne dev, ne şeytan;
Çünkü...Çünkü hepsi yalan!...”
(Fikret, 1965, s.10)

Öğretilmiş korkutucu unsurları yalanlayan şair, çocukların buna inanmaması gerektiğini öğütler. Şairin şiir anlayışı zaman içinde şekillenir. Şermin’i hayatının son dönemlerinde çocuklar için yazmaya başlar. Sanatçı, hece ve aruzu kullanmış bir şair olarak; Şermin’i tamamen hece ölçüsüyle kaleme alır. Çocuklar için kaleme alınan şiirler, sade bir dille yazılmış manzumelerdir. Özlem duyduğu “yeni insan tipi”, fikir olarak Haluk’un Defteri’nden geliştirilerek devam ettirilmektedir. Çocuk terbiyesine yönelik “yeni insan tipi” düşüncesi, okul öncesi ve okula yeni başlayan çocukların olduğu dönemlerin yaş aralığına seslenir. Bu tip; iradeli, kendisini sürekli yenileyen, geliştiren insan tipidir. Yeni insan tipi fikrine müteakip, “Yeni Mektep” gayesi de taşımaktadır.

Muhallebim ve Mektebim

Muhallebim ve Mektebim şiiri, diğer şiirlerde olduğu gibi çocuğu eğlendirerek öğretme gayesi taşımaktadır. Şiirde eğitsellik ve Yeni Mektep gayesine uygun bir eğitim modeli arzusu ön plandadır.

“...Evet, o; Avustralya;
Bunlar yeni dünya...Demek
Toprağımız beş kıt’adan,
Bir çok karayla, adadan,
Ve denizlerden ibâret...”
(Fikret, 1965, s.13)

Şiire tamamen eğitici, öğretici bir hava hakimdir. Kıtalar, adalar, Dünyanın oluşumu, eski dünya, yeni dünya kavramları öğretilirken; şairin yapboz oyunu gibi oluşturduğu şiir mısraları sayesinde, çocuğun eğlenerek öğrenmesi sağlanır. “Şermin”, şiirdeki mektebi seven öğrenci figürüdür.

Şermin, öğrenciler için rol modelidir. Akılcı ve araştırmacıdır.

Fikret, “Şermin’in ilk şiirini, terbiyecisi Satı Bey’in açtığı “Yeni Mekteb”in miniminilere mahsus kısmına; “Yuva’nın minimini yavrusu’na ithaf eder.”¹ Tevfik Fikret’in çocuklar için hayalini kurduğu eğitim anlayışına destek niteliği taşır.

Montessori, Charlotte’a (2015, s.65) göre okulun ne olması gerektiği konusunda; “Merkezde sistemin olduğu ve çocuğun uyum sağlamak zorunda kaldığı bir okul değil, sistemin merkezinde çocuğun olduğu bir okul” fikrinden hareket eder. Bu fikirle Tevfik Fikret’in şiirlerinde karşılaşmak mümkündür. Tevfik Fikret, sistemin merkezine çocuğu yerleştirerek; Montessori eğitim yöntemini benimser. Şiirlerinde temel eğitici bilgilere yer verir.

“...Karaların isimleri
İşte hatırımda; kendim
Kitabımı dünden beri
Karıştırdım ve öğrendim
Birkaç büyük deniz ...”
(Fikret, 1965, s.13)

Çocuğun, öğretimin merkezinde yer aldığı görülmektedir. Kitapları karıştırarak ön araştırma yapan meraklı bir çocuktur. Şiirde, derse ön hazırlık yapmanın önemi vurgulanmaktadır. Öğrenme çocuğun etrafında gelişir. Poussin; çocukluğun temelinde, geniş bir ufuk arayışının olduğunu söyler. “Zihinsel merakı gelişir, sorgular, anlamaya çalışır, daha da geniş bir ufuk arayışındadır” (Poussin, 2015, s.51). Şermin şiirde; anlamaya, öğrenmeye, sorgulamaya meyilli geniş bir ufuk arayışından geçmektedir.

Şermin’deki şiirlerin genel ortak özelliği; çocuklara tabiatı merak ettirmek, onlarda tabiata karşı alaka uyandırmaktır. Tabiat motifleri için bahar, canlılık, sevgi, kuşlar, mevsimler, çiçekler kullanılır. Aynı zamanda şiirlerde çeşitli sembollere yer verilir. Şiirlerin mısra sonlarında ana fikre ulaşılır. Benzetme, tahkiye etme, intak sanatlarına yer verilerek şiirler zenginleştirilir. Fikret, şiir formunda anlattığı hikâyelerle çocukları eğitir, onlara öğütler verir.

Bahar Abla

Bahar Abla şiiri, küçük bir çocuğun mevsimlere yönelttiği masum duyguların ve merakının şiiridir. Bahar Abla imgesi, çocuklara tabiat sevgisi kazandırma; tabiata karşı alaka uyandırma aracıdır. Baharın tabiatı, genç ve taze bir kadına benzetilmiştir. Genç bir kadının güzel yönleri, bahar mevsiminin güzellikleriyle örtüşmektedir. Çocuk, Bahar’ın ismini dahi başka isme benzetmeyecek kadar üstün tutmaktadır. Kadını, baharın tatlı güneşine benzetir. Yüzünü, kâkülünü, yanaklarını tanımlarken bahar motifleri sıkça tekrar edilir. Güneş, güller, nilüfer, bülbül, sümbül, gonca tüm bunlar; baharın canlılığını, tazeliğini, yaşama sevincini, sıcak güneşi, bahar mevsimini anımsatır. Tabiat, tüm coşkusuyla resmedilir.

Bahar mevsimi, küçük bir çocuğun âşık olduğu genç bir kadını neşeyle bekleme anı gibi beklenir. Bahara bakmak, baharı dinlemek; çocuğun ömrünü uzatır. Bu ifade, tabiatın şifacı görevi gördüğünü belirtir. Tevfik Fikret’in güzel manzaradan, güzel olandan keyif aldığı aşıkardır. Bahar manzarasının mevsim tablosunu, şifacı ve alımlı bir kadın şeklinde çizmektedir. Bahar mevsiminin renklerinin çocuklara tanıtıldığı bir şiirdir. Benzetme ve güzel nedene bağlama sanatlarına yer verilmiştir.

“Bahar...Bahar...Hattâ adı,
O nazlı, dilrübâ adı
Başka ada benzemiyor;
Güzel, ve herkes seviyor.
Güneşin doğduğu yerden
Geliyormuş; görünce ben
Dedim; -bu bir güneş kızı...”
(Fikret, 1965, s.32-33)

¹ Sever, Sedat (1996), Tevfik Fikret ve Çocuk

Papatya

Baharın güzelliği, “Papatya” şiirinde canlılık bulmaya devam eder. Bahar mevsiminin gelişi, renkleri ve neşesi; çocuk ruhuyla eşitlenir. Şiire, baharın getirdiği gelin yüzlü/ altın gözlü papatya sevgisi hakimdir. Papatyanın yüzü çocuğun yüzüyle eşleşmektedir. Altın gözlü papatya sevgisi, çocuk sevgisidir. Şiire tabiat coşkusu ve lirizm hakimdir. Tabiat coşkusu; süslü bayırlar, zümrüt gibi çayırlarda çağılayan seslerden meydana gelmektedir. Şiirin duygu planını tabiat coşkusu oluşturur. Tefik Fikret, tabiatın coşkulu yüzünü çocuk ruhuyla; papatyayı, çocuğun masum yüzüyle birleştirir. Çocuk ve tabiat iç içedir.

“...
Gelin yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar...”
(Fikret, 1965, s.25)

Rengin

Tefik Fikret’in şiirlerinde tabiat sevgisinin yanında hayvan sevgisi de önemli bir yer tutmaktadır. Rengin şiirinde çocuk, kedi sevgisini ve kedinin dış görünüşünü; ablasının adının “renkli” oluşuyla ilişkilendirerek sevgi kavramını genişletmektedir. Renkleri, hayvanları, aile bireylerini seven; sorular eşliğinde öğrendiklerini pekiştiren, yeni nesil insan tipine uygunluk gösteren bir çocuktur. Çocuk, renkleri öğrenmekte; renkler ve çevresiyle bağlantı kurarak onları birbirleriyle ilişkilendirmektedir. Parçadan bütüne doğru ilerleyen bir öğrenme gerçekleşmektedir.

“Beyaz kedim,
Siyah kedim,
Sarı kedim;
Adı ‘Rengin’ olsun dedim...”
(Fikret, 1965, s.29)

Melek’in Kuzusu

Melek adlı çocuğa sahip çıkan bir yetişkinin, çocuk için eski mendilinden yaptığı oyuncak kuzuya, çocuğun nasıl düşkün olduğunun anlatıldığı bir şiirdir. Fikret, çocuğun mendilden yapılan hayvana gösterdiği şefkat ve titizliği ön plana çıkararak onun geniş hayal dünyasında yaşananlara yönelir. Çocuk, soyut işlemler dönemine henüz geçmemiştir. Cansız nesnelere canlı özelliklerinin olduğuna inanmaktadır. Piage, çocukların farklı yaş aralıklarında farklı tepkiler verebileceğini belirtir. Çocuğun henüz İşlem Öncesi Dönemde olduğu, şiirde “animizm”in ön plana çıkmasından anlaşılmaktadır. İşlem Öncesi Dönemde animizm, çocukta sıklıkla gözlemlenebilmektedir. “Bir çocuk, cansız bir nesneye sanki canlıymış gibi davranabilir veya onları canlı olarak algılayabilir. Çocukların oyuncak bebekleriyle konuşması buna örnek olarak verilebilir. Canlılık kavramı, her çocuk için farklı anlamlara gelebilir. Örneğin balıkları hareket ettikleri için canlı saydığı gibi rüzgârı, ayrı veya güneşi de canlı olarak sayabilir. Ancak hareketleri dış etkilere bağlı olduğu için bisiklete veya gemiye canlılık sıfatını yüklemeyebilir” (Kocabay, 2022). Şiirde çocuk, mendilden yapılan kuzuya canlılık sıfatı yüklemiştir.

“...Her sabah gidip çayırdan
Bir kucak ot getiriyor,
Onu okşaya okşaya
Kuzusuna yediriyor...”
(Fikret, 1965, s.24)

Kuşlarla

Kuşlarla şiiri, kuşlarla yarışan bir çocuğun onların kanat çırpmasına olan hayranlığını anlatır. Çocuk, kuşlara imrenmekte ve kendisini kuşlarla karşılaştırmaktadır. Şiirde çocuğun hayal dünyası, merakı ve sevgisi ön planda tutulmuştur. Aynı zamanda hayvan sevgisi, şiirlerdeki yerini korumaya devam etmektedir. Çocuk bu kez kuş aracılığıyla tabiat resminin bir parçası olmuştur. Şiire saf bir

çocuğun gözüyle bakılmıştır. Şiirdeki aktarıcı, çocuktur. Kendi içinde bütünlüğü olan bir şiidir. Çocuğun algı dünyasına uygundur.

“Kuşlar uçar,
Ben koşarım;
Onların kanatları var,
Benim kanadım, kollarım...”
(Fikret, 1965, s.27)

Hasbihal

Tevfik Fikret, çalışan insanın üstünlüğünü savunmakta, bu düşünceyi çocuklara sıkıca öğütlemektedir. Terbiyenin ne demek olduğunu Hasbihal şiirinde anlatmaktadır. Çocuklara, nasıl hareket etmeleri gerektiğini, onları nelerin beklediğini ve yapacakları tercihlerin sonuçlarının neler olacağını tartışır. Çocukların okumasını isteyen Fikret, çocuklara eğitsel bir yol çizerek motivasyon ortamlarının oluşmasını sağlar. Çocukları hayata hazırlar. Şair, şiiri geniş ölçüde öğüt vermek ve çocukları hayata hazırlamak amacıyla yazmıştır.

“...
Okuyunuz: okuyanlar
Çok şey bilir, çok şey yapar;
Muradına onlar erer,
Cennete de onlar girer.
Onlar cidden mesut olur.
Bu geçit pek korkuludur;
Öğrenmezsek yolu izi,
Yolda kurtlar kapar bizi!
Okumalı, oynamalı,”
(Fikret, 1965, s.41-42)

İş Salonunda

Çocukların el becerilerini geliştirdiği, disiplinli çalışmayı öğrendiği, israfı engelleyerek elindekileri değerlendirmenin yollarını kavradığı bir öğüt şiiridir. Atık parçalar değerlendirilerek çocuğa; beceri, disiplin, sürdürülebilirlik kavramlarını kazandırmıştır. Çocuğun bilinçli bir şekilde iş yapması ve israfı önlemeyi öğrenmesi oldukça önemlidir. Fikret, aynı zamanda çocukların yeteneklerine göre hareket etmesi gerektiğini söylemiş; farklı iş kollarından bahsetmeyi önemsemiştir. Şiirde, çocukların yeteneklerini keşfetme süreçleri ve bu süreci nasıl yönetebileceklerine dair ipuçları vardır. En önemli ipucu, yaptıkları işi önemsemek ve özen göstermektir. Şiirde aynı zamanda grup dayanışması içinde bütünlüğü sağlayan bir çalışma yapmaya teşvik edici komutlar yer almaktadır.

“...
Ne kadar tahta parçası,
Kâğıt, mukavva parçası
Varsa toplayın bir yere;
Ve dikkat edin, düşmesin
En ufak parça yerlere
Hepsi lâzım, dikkat edin!...”
(Fikret, 1965, s.43)

Hazan Teyze

Şermin, İstanbul ağzıyla yazılmıştır. Çocuklarla aynı ruhu, aynı gayeyi taşımaya özen gösteren; çocuk ruhuna hitap eden bir şiir kitabıdır. Dili samimi ve coşkuludur. Hassas ve samimi bir dille ele alınan şiir, çocukta merhamet duygusunu geliştirmektedir. Şair, çocuğun sevgisini ve üzüntüsünü mevsim geçişiyle anlatmaktadır. Sonbaharın gidişini yaşlı bir teyzenin ölümüne benzetir. Bu gidişten üzüntü duyar. Bahar Kalfa şiirindeki mevsim motifleri Hazan Teyze şiirinde, “sararmak, ölmek, üç ay sürmek” gibi değişimlerden geçerek sonbahara özgü olan motiflere dönüşmüştür.

Sonbaharın bitişine üzülen çocuğun duyguları ön planda tutulmuştur. Çocuğun ruh hali, mevsim geçişleriyle uygunluk gösterir. Şiir bir sonbahar tablosudur. Şiirler aynı zamanda Tevfik Fikret'in ruh haline göre de değişkenlik gösterir. Tevfik Fikret, resim ve şiir sanatını birleştirir. "Fikret'in ressamlığı onun şiir tarzını etkilemiştir. Bu açıdan onun şiirlerini pitoresk diye tanımlamak yanlış olmaz. Mehmet Kaplan dış âleme bakış, renk ve şekilleri seçiş ve ifade bakımından, resimle uğraşmasının Fikret üzerinde çok etkili olduğunu, Fikret'in önceden bir hayal tasarladıktan sonra şiir yazmaya başladığını, kendi kafasında bir imge oluşmaz ise, konularını dışarda oluşan resimlerden yahut okuduğu hikâyelerden, Batı şairlerinin eserlerinden aldığını söyler. Fikret de yazısında "Elvah-ı Tabiatten" oluşan şiirlere "arz ettiği tasvir-i tabiiyeden dolayı" (doğa tasviri) pekâlâ "levha-i tabiat" denebileceğini belirtmiştir" (Rona B. ve Toprak Z. 2007, s.165-166). Özellikle mevsimleri anlattığı şiirleri, levha-i tabiat'a örnek olarak gösterilebilir. Tevfik Fikret, mevsimleri betimlerken doğayı tasvir eder. Mevsimlere canlılık kazandırır.

"...bir haftanın içinde, bak,
O güzel yüz nasıl sararmış;
Elde mi, âh acımamak?
Üç aycağız ömrü varmış...
Hicrân oldu hâlin bize;
Ölme, sakın, Hazan teyze!"
(Fikret, 1965, s.37)

Yaz Nine

Yaz mevsimi normalleri, Yaz Nine şiirinde kişileştirilerek anlatılmıştır. Benzetme sanatına sık sık başvuran şair, pitoresk şiir yazmaktadır. Bu şiirler, çocukların duyularına hitap eden şiirlerdir. Tevfik Fikret, mevsimlere canlılık kazandırarak çocuklara aktarmaya özen gösterir. Mevsimlerin canlılık taşıması, çocuk gelişimiyle bağlantılıdır. Fikret, benzetmeler yaparak çocukta kalıcı öğrenmeyi hedefler. Benzetmeler aracılığıyla çocuğun dikkatini çekmeyi başarır. Mevsimler çocuğa belirli bir bütünlük içinde öğretilir.

"Güneş, bilmem kime kızgın;
Ateş püskürüyor gine...."
(Fikret, 1965, s.34)

Kış Baba

Kış Baba şiirinde, kış mevsiminin özellikleri tamdır. Şairin anlattığı bütün mevsimler, kişileştirme ya da benzetmeler aracılığıyla zenginleştirilir. Kış mevsiminin portresi, bembeyaz bir adam görünümünde çizilerek çocuğun hayal dünyasını harekete geçirmektedir. Kış mevsimine canlılık hakimdir. Teker teker tasvir edilen mevsimler, şiirlerin eğitici özellikler taşımasını sağlamaktadır. Eğitici özellikler taşıyan şiir, geniş bir hayal dünyasının ürünüdür. "Şiir ve genel olarak sanat, büyük ölçüde geniş bir hayalin ürettiği bir güzelliştir. Gerçek dünyada, tabiatta olmayan, tamamen şairin hayalinde ürettiği muhayyel görüntüdür. Hayalî görüntü üretme sebeplerinin başında, şairin içinde yaşadığı katı, somut dünya gerçekliği içinde istediği mutluluğu bulamamış olması ve güzellik, iyilik ve mutlulukların bu dünyadan öte başka hayalî âlemlerde aranmasıdır" (Çetin, 2019, s.83). Tevfik Fikret, karamsarlıktan ve mutluluğu bulamadığı katı gerçekçilikten; hayali âlemlerin neşeli görüntülerine sığınmıştır. Şiirlerinde katı gerçekçilik yoktur.

"...Adı nedir derim, derler
Ördek kovar gibi: Kış! Kış!..."
(Fikret, 1965, s.38)

Yazın

"Perde kapan, perde kapan,
Kapan çabuk; çünkü camdan
Güneş içeri vuruyor..."
(Fikret, 1965)

Tevfik Fikret'in "Yazın" adlı şiiri, perdenin arkasından tasvir ettiği; geriye soluk renklerin kalmasını istemediği renkli bir tabloya benzemektedir. Şair, soluk olanı sevmediğini söyleyerek canlı, hareket eden, renkli şiirler yazmıştır. Kış mevsimi normallerinden bahsederek soğuğu, solukluğa denk tutmuştur. Şair aynı zamanda, yaz mevsiminin gelmesiyle birlikte oluşan sığağa karşı çocuğu uyarmaktadır. Çocukla iletişime geçerek onu dört mevsime karşı hazır hale getiren; mevsimlerin güzelliklerinin tadını çıkarmasını sağlayan tavsiyelerde bulunmuştur.

İthaf

Şair, düşüncelerinden dolayı çokça tenkit edilir. Şairin düşüncelerinden biri, Yeni Mektep fikridir. Arkadaşı Sâtı Bey'le Anglo-Sakson eğitiminden etkilenir ve gençler için; çağdaş niteliklere sahip bir profil yetiştirilebileceğini tahayyül eder. Düşüncesini uygulamaya koyamasa da "İlk eğitsel çocuk kitabı"nı, Şermin'i, yazar. Şermin, otuz bir çocuk şiirinden meydana gelir. 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Tevfik Fikret, "Yaparak-yaşatarak" eğitim modelini, ilk kez şiire uyarlamıştır. Çocuk psikolojisini çok iyi bilen Fikret, çocuklara bilişsel, duyuşsal, devinişsel boyutlu davranışları kazandırma gayesi taşımaktadır.

"...Haydi yuvana, yavruca;
O mârifet yuvasıdır,
Ve fazilet yuvasıdır.
Orda fikrin uyanacak;
Orda kanat açacaksın,
Yükseklere uçacaksın!"
(Fikret, 1965, s.8)

Keman

Keman şiirinin öğreticiliği sayesinde çocuk, okulda zihinsel ve bedensel etkinlikler yapacak; birçok olumlu davranış ve kazanım elde edecektir. Kazanımları; duyarlılık, inanç, birliktelik ve hayata hazırlıktır. Tevfik Fikret, çocuğun bilişsel ve duyuşsal alanlarını genişletme ve çocuğa okulu sevdirmek amacıyla, çocuğun ilgi alanlarına yönelmiştir. Şiirde, ailede müziğe- enstrümana alaka duyanların içsel davranışları yer almakta; çocuğa tesir eden keman sesi, duyuşsal yönü ile alakalı olarak psikomotor becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Çocuk, beceri kazanma ve kendini keşfetme sürecindedir. Çocuğun ilgilerini saptamaya ve çocuk gelişimine katkı sağlamaya yönelik yazılmış bir şiirdir.

"...
Bana ağabeyim gibi,
Tesir eden keman sesi...
Do re mi- fa sol lâ sî.
Onun o lâtif nağmesi...
Do re mi- fa sol lâ sî..."
(Fikret, 1965, s.14)

Siyah Bacı

"Benim bir siyah bacım var;
(...)
Pullar, inciler parıldar..."
(Fikret, 1965, s.15)

Siyah Bacı şiiri, benzetmeler aracılığıyla çocuğun zihninde gecenin tasvirini yapmayı amaçlamaktadır. Şiir, betimlemelerden oluşur. Şiirde, saçların tellerinde parlayan pullar ve inciler; gecenin karanlığındaki aydınlık yıldızlardır. Çocuğa gece sevdirmektedir. Çocuğun karanlıkla sağlıklı bir ilişki kurması sağlanmaktadır. Genellikle gecenin karanlığından korkan, geceye olumsuz duygular besleyen çocuğun; geceyle olan ilişkisi düzeltilir. Gece, benzetmeler aracılığıyla tasvir edilir.

Marangoz

Tevfik Fikret'in yaşama dönük eğitim anlayışı; kuramsal bilginin beceriye dönüştürülmesi ve okulun üretime dönük olmasını talep etmektedir. Okulun merkezinde çocuk yer almaktadır. Marangoz şiirinde, üretime dönük olmaktan ve çalışmaktan duyulan memnuniyetten bahsedilmektedir. Çalıştığı için mutlu olan çocuğun çalışma hevesi, bizzat çocuğun ağzından aktarılmıştır. Fikret, yalın bir anlatımla; çocuğu üretken kılma, çocuğa çalışma isteği kazandırma gayesini başarıyla gerçekleştirmiştir. Merkezde çocuğun ilgi ve yetenekleri yer almıştır. "Marangoz" şiiri, çocuğun merkezde yer alması gerektiği anlayışıyla yazılmıştır.

“...
Elim işler, işim ürer;/gereçlerim birer birer
Geçerler her gün elimden ;/onları pek severim ben
...”
(Fikret, 1965)

Tartışma ve Sonuç

Eser, tabiata karşı alaka uyandıran, çocuklara çalışkanlığı öven, yeni insan tipine duyulan özlemi ortaya koyan yönleriyle değerlendirilmiş; çocuk becerilerinin geliştirilmesine yönelik bulgular edinmemizi sağlamıştır. Ana yönelimin pedagojik açıdan kazanımlar sağlamaya yönelik olması ve Tevfik Fikret'in iyi derecede çocuk psikolojisi bilmesinin faydaları tartışılmıştır. Çocuk ruhunu ve eğitselliği anlamaya yönelik kapsayıcı ve bütünlük içeren bir çalışmanın kazanımlarının neler olabileceği araştırılarak; bulgular kısmında, birer birer incelenmiştir. Servet-i Fünun döneminde, şiir sanatı aracılığıyla bilimsel ve çağdaş bir yol izleyen şairin öğütleri; pedagojik ve psikolojik çıkarımlardan hareketle, akademik cemiyete sunulmuştur. Çocuğun dünyasını önemseyerek onu eğiten sanatçının modern teknikleri; yaşadığı devirden hareketle tanıtılmıştır.

Servet-i Fünun sanatçıları, şiir ve nesirde önceki nesillere kıyasen; üsluba, duyuş tarzına, "estetik duyguya" oldukça önem veren sanatçılardı. Sanatkârâne kullanımları, bütün güzel sanatlara alaka duyduklarını göstermektedir. Bazen hayat karşısında kötümser tavırlar alır, bazen tabiata bir yaprak gibi yönelir, bazen güzel bir manzarayı izlerken; yine bir yaprağın kimildama anı gibi keyiflenmişlerdir. Tevfik Fikret'in, Şermin'i; manzara tasviri ve eğitselliği aynı potada eriterek yazmasının temel sebebi budur. Pedagojik ve psikolojik unsurlardan faydalanan Fikret, bilimsel ve çağdaş bir yol izlemeyi önemsemiştir.

Bilimsel düşünce, çocuk eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Fikret'in düşüncesi, eğitimin temelini sağlam atılmasına yöneliktir. Çocuk eğitmeyi, çocuğun ruhuna uygun bir üslupla yaratmaya teşvik etmektedir. Fikret, çocuğun öğrenmesini amaçlarken; aynı zamanda onu soru sormaya teşvik etmiş, ilgi alanlarını keşfetmesini sağlamış ve öğretirken eğlendirmiştir.

Şiirleri çok yönlüdür. Çocuk edebiyatı kültürüne; estetik bir duyuş ve duyarlılıkla hazırladığı çok yönlü şiirleri sayesinde, çağdaş eğitim temeline uygun ilk ve önemli adımları atan kişi olmayı başarmıştır. Çocuğun psikomotor becerilerinin gelişmesini gözeten şair, çocuğun hayal dünyasını geniş bir biçimde anlatmıştır. Çocuğun hayata daha sağlam bir bilinçle atılması için, eşik niteliği taşıyan şiirler yazmıştır. Çocuklara emelleri olan; diri, çalışkan, çağdaş, çevre tarafından anlaşılan kişi olma imkânı sunmuştur. Çocukları hedef kitle olarak belirleyen yazar, her yaşta okura hitap etmektedir (Şimşek ve Özkan; 2022).

Öneriler

Çocuklar için eğlenerek öğrenme metotları geliştirmek oldukça önemlidir. Yapılan çalışmalarda, çocuğun psikomotor becerilerini geliştirmeyi hedefleyen faktörleri ön plana taşımak önemsenmelidir. Çocuk ruhuna hitap ederek duyuş planını genişletmek, çocuğun hayal dünyasına girmek; çocuk gelişimi açısından son derece faydalıdır. Çocuk psikolojisini iyi bilerek yazmaya başlamak, çocuğun temel kazanımlarını kazanmasına yardımcı olmayı sağlayabilmek demektir. Çocuk, içinde yaşadığı dünyayı renkli ve coşkulu bir biçimde algılayarak yetişirse, topluma sağlıklı bir biçimde entegre olacak; çağdaş bir birey olma yolunda, toplumdaki yerini almakta gecikmeyecektir. Bu sebeple eğitselliği ön planda tutan, çocuk ruhuna hitap eden, bilimselliğe önem veren eserler;

çocuklara küçük yaşlardan itibaren sık sık okutulmalıdır. Tevfik Fikret'in hazırlamış olduğu eser, çocuk ruhunu en donanımlı şekilde inceleyen ilk çalışma olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma, birçok makaleye örnek olmuş, hak ettiği takdiri yeterince toplayamamıştır. Tevfik Fikret'in uzmanlık ve çaba isteyen eserinin; bilimsel katkısının devamlılığı için, esere dikkat çeken çalışmalar yürütmek önemlidir.

Kaynakça

- Bayrak, M. (1973). *Tevfik Fikret ve devrim*. İstanbul: Tel Yayıncılık
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin, M. (2019). *Şiir çözümleme yöntemi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Doğanay, A. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Fikret, T. (2011). *Şermin*. İstanbul: Sis Yayıncılık.
- Kaplan, M. (2015). *Tevfik Fikret*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kocabey, E. (2022). *Piaget'in bilişsel gelişim teorisi nedir? çocuklar, farklı yaşlarda yeni şeyleri nasıl öğrenir?* <https://evrimagaci.org/piagetin-bilissel-gelisim-teorisi-nedir-cocuklar-farkli-yaslarda-yeni-seyleri-nasil-ogrenir-13148>. Erişim tarihi: 14.03.2024
- Özdemir, A. (1998). *Tevfik Fikret*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Poussin, C. (2015). *Bana kendi kendime yetmeyi öğret*. İstanbul: Kaktüs Yayınları.
- Rona, B. & Toprak, Z. (2007). *Bir muhalif kimlik Tevfik Fikret*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sever, S. (1996). *Tevfik Fikret ve çocuk şiirleri*, *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES) Dergisi*, 29(1), Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/586965>
- Şahin, S. (2021). *Küçük aile*, İstanbul: Can Yayınları.
- Şimşek, Ş., & Özkan, A. (2022). Anooşirvan Miandji'nin çocuk kitaplarının eleştirel düşünme becerileri bağlamında incelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 6(1), 1-17. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/chedar/issue/74808/1183230>
- Yavuzer, H. (2006). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

STRUCTURED ABSTRACT

Child Spirit and Educationalism in Tevfik Fikret's Şermin

Introduction

During the Servet-i Fünun period, there are not many verses written in simple language for children. The first poet to prepare advice for children in syllabic meter was Mehmet Tevfik Fikret. Fikret, who knew child psychology very well, wrote the poetry book Şermin in order to provide children with cognitive, affective and kinesthetic behaviors. This work consists of poems in the form of stories that arouse interest in nature, praise children's diligence, and support the child's imagination, revealing Fikret's longing for a "new human type". Fikret was the first poet to reflect "educational messages" in his poems, emphasizing the place of youth in society. His poems contain psychological and pedagogical advice suitable for child development. "Ibn Sina, the great Turkish physician Ibn Sina, who lived between 980-1037, was in favor of ensuring the parallel development of the child's soul and body through child psychology and pedagogy. According to Ibn Sina, it should be expected as a natural development that a child whose organic activities are maintained in balance will be a well-behaved individual in the future, that is, an individual with good mental health" (Yavuzer, 2006: 18). Tevfik Fikret's expectations and efforts are in line with this. The aim of the article is to show how the poet's expectation mobilized the poet.

Method

This research focused on goal setting through a literature review and went through a systematic

process of obtaining scientific knowledge. It consists of steps that follow and affect each other. "Scientific research, which can be defined as the process of obtaining scientific knowledge, or research in short, is a systematic process consisting of steps or activities that follow and affect each other. It is known that this process or the series of activities that make up the process are defined under different dimensions or titles in the literature [...] Accordingly, a research consists of five steps or activities. In terms of social sciences, the starting point of research is social relationships. The concept of relationship indicates ideas about a condition or event as a starting point for research. These ideas may be inspired by a theory, previous research findings or everyday life. In reality, the questions the researcher seeks answers to or the hypotheses to be tested reflect these ideas." (Büyüköztürk, 2014: 1,2). First, the most applicable hypothesis among the hypotheses reflecting these ideas was selected; then the "Alternative Hypothesis" method was used. Since the research topic was not suitable for the use of logical, statistical and empirical hypothesis, it was not based on statistical data; '...emerged due to changes in the previously formulated hypothesis' (Doğanay, 2018). Care was taken to ensure that the observations made were valid and reliable. The findings obtained prepared the ground for new research by making the relationship between events or concepts understandable.

Results and Discussion

The work was evaluated in terms of its aspects that arouse interest in nature, praise children's industriousness, and reveal the longing for a new type of human being; it has provided us with findings for the development of children's skills. The benefits of Tevfik Fikret's good knowledge of child psychology and the fact that the main orientation is to provide pedagogical gains are discussed. The gains of an inclusive and holistic study to understand the child's psyche and pedagogy were investigated and analyzed one by one in the findings section. The advice of the poet, who followed a scientific and contemporary path through the art of poetry in the Servet-i Funun period, was presented to the academic community based on pedagogical and psychological inferences. The modern techniques of the artist, who educated the child by caring about his world, were introduced with reference to the period in which he lived.

Compared to previous generations in poetry and prose, the Servet-i Fünun artists attached great importance to style, sensibility and "aesthetic feeling". Their artistic usage shows that they were interested in all fine arts. Sometimes they took pessimistic attitudes towards life, sometimes they turned towards nature like a leaf, sometimes they enjoyed watching a beautiful landscape like the moment a leaf moves. This is the main reason why Tevfik Fikret wrote Şermin by combining landscape depiction and education in the same pot. Making use of pedagogical and psychological elements, Fikret emphasized following a scientific and modern path.

Scientific thought forms the basis of child education. Fikret's thought is aimed at laying a solid foundation for education. He encourages child education to be created in a style suitable for the child's soul. While Fikret aimed for the child to learn, he also encouraged him to ask questions, enabled him to discover his interests and entertained him while teaching. His poems are multifaceted. Thanks to his versatile poems, which he prepared with an aesthetic sense and sensitivity, he succeeded in taking the first and important steps towards the culture of children's literature in accordance with the basis of modern education. The poet, who is concerned with the development of the child's psychomotor skills, has described the child's world of imagination in a broad way. He wrote poems that serve as a threshold for the child to enter life with a stronger consciousness. He offered children the opportunity to become a person with ambitions, alive, hardworking, modern, and understood by the environment. Identifying children as the target audience, the author appeals to readers of all ages (Şimşek-Özkan; 2022).